

ערופה, ורוצעין עבד עברי, ומטהרין את המצורע. ומפרקין את המנעל מעל גבי האימום, ואין מחזירין אותו.
 "ומציינין על הקברות". – לא כבר ציינו מאד? – תיפתר, שירד שטף של גשמים ושטפו.

אור לישרים

ממונות ודיני קנסות (בית דין דנים בתשלומי ממון בין אדם לחברו, שחיובם הוא בתורת קנס), ושורפים את הפרה, ועורפים את העגלה, ורוצעים עבד עברי, ופודים את הערכים ואת החרמים ואת ההקדשות ואת מעשר שני (פירות מעשר שני שאין דמיהם ידועים צריך לפדותם על פי שלושה היודעים לשום את הפירות). ומפרקים מנעל מן האימום, ובלבד שלא יחזיר.
 מכבש (כלי העשוי שני לוחות, ונותנים ביניהם בגדים כדי ליישרם) של כובסים שהתירו (שפתחו כדי ליטול משם את הבגדים המיושרים) קודם למועד - נוטלים הימנו (בחול המועד), ואין מחזירים (את הבגדים) לו (למכבש). של בעלי בתים - מחזירים לו, ואין צריך לומר נוטלים הימנו.

הברייתא שהובאה בירושלמי כאן מדברת בחול המועד ומוסבת על המשנה במועד קטן. הברייתא אינה מדברת בחמישה עשר באדר, שאילו כן, מה היא באה להשמיענו? (תלמיד רשב"ש).

הברייתא שהובאה בירושלמי כאן מקורה בתוספתא מועד קטן, והובאה כאן בשינויים. ברייתא זו, הבאה לפרש את המשנה מועד קטן, הועתקה מהירושלמי מועד קטן לכאן.

צורכי הרבים שנאמרו במשנתנו אינם הדברים המנויים בברייתא זו, אלא הם צורכי הציבור בכלל, ושאי אפשר היה לעשותם בימות הגשמים. ואפשר שהמילים "ועושין כל צורכי הרבים" שבמשנתנו הן אשגרה מהמשנה הדומה במועד קטן.

האימום של סנדלרים והמכבש של כובסים שניהם כלי אומן הם, ולכן אין מחזירים להם. והמכבש של בעלי בתים, שאינו כלי אומן, מותר אף להחזיר לו בחול המועד ("תוספתא כפשוטה").

ההלכה "ומפרקים את המנעל" נאמרה בברייתא שבתוספתא לאחר ההלכות של צורכי הרבים, אך היא אינה שייכת להלכות האלה אלא להלכה "מכבש של כובסים" שנאמרה לאחריה. כשהעתיקו בירושלמי את הברייתא שבתוספתא, העתיקו בטעות גם את ההלכה "ומפרקים את המנעל". וכבר תמה ר"מ המאירי על הירושלמי: מה עניינה של זו עם שאר הדברים שהם צורכי רבים?.

☆☆☆

כאן המושך המקבילה בירושלמי מועד קטן. במשנה מועד קטן א, ב, שנינו (בעניין חול המועד): "ומציינין על הקברות".

בעלה, והיא אסורה על בעלה עד שישקו אותה את המים המאורים שבדוקים אותה אם נטמאה. הבעל שקינא לאשתו ונסתרה, מוליכה לבית דין שבאותו מקום, ולאחר שביירו שהיא סוטה וצריך להשקותה, משקים אותה בבית דין הגדול שבירושלים,
 ושורפין את הפרה – פרה אדומה, ששורפים אותה, ועושים מאפרה מי חטאת, כדי להזות מהם על טמאי מת לטהרם; ובית דין הגדול היו במקום שריפת הפרה והיו מטמאים את הכוהן השורף את הפרה וסומכים ידיהם עליו (משנה פרה ג, ז-ח),

ועורפין עגלה ערופה (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים אין מילים אלו) – אם נמצא הרוג בשדה ולא נודע מי הרגו, זקנים מבית דין הגדול שבירושלים מודדים מן ההרוג אל הערים שסביבותיו, ובית דין של העיר הקרובה אל החלל מביאים עגלה ועורפים אותה, ורוצעין עבד עברי – אדם מישראל שמכרוהו בית דין לעבד מפני שגנב ולא מצאו אצלו ממה לשלם את גניבתו, ולא רצה לצאת לחירות לסוף שש שנים מיום שמכרוהו בית דין, אדוניו מביאו לבית דין ורוצע אותו (נזקב חור באוזנו),

ומטהרין את המצורע – מצורע שנתרפא מצרעתו, בית דין מחייבים את המצורע לבוא אל הכוהן ולהיטהר, והכוהן מטהר אותו טהרה ראשונה בהבאת ציפורים ובגילוח שערו (תגלחת ראשונה), ולאחר שבעה ימים המצורע נטהר טהרה שנייה בגילוח שערו (תגלחת שנייה), וביום השמיני הוא נטהר טהרה שלישית בהבאת קורבנותיו.

אלו הם צורכי הרבים התלויים בבית דין שעושים בכל ימות השנה, ואפילו בחול המועד, אבל לא בשבת וביום טוב.

ומפרקין את המנעל (נעל) מעל גבי האימום (התבנית שהמנעל נעשה עליה) – הסנדלרים היו מכינים נעליים, וכדי שלא תתקלקל צורת הנעל היו מחזיקים אותו על גבי האימום, ומותר לסנדלרים ליטול בחול המועד את הנעל מן האימום, ואין מחזירין אותו – אסור להם להחזיר לאימום את הנעל שנטלו ממנו, מפני שיש מעשה אומנות בהחזרה.

בתוספתא מועד קטן ב, א-ב שנו: דנים דיני נפשות ודיני